

[Helga Pedersen.]

og den sum af lidelser, der her er tale om at godtgøre, kan ikke måles i penge. Det kan den vel navnlig ikke på dette sene tidspunkt, hvor mange af dem, der blev hårdst ramt, er bukket under for lidelserne, og hvor deres efterladte har fundet frem til den tilværelsesform, der derefter blev mulig. Alligevel er det således her i livet, at en økonomisk godtgørelse kan skabe lettelse for dem, der har lidt skade på andre områder end det økonomiske, og det er vel ud fra denne betragtning, at den danske regering sammen med andre lande, hvis borgere har lidt skade under den anden verdenskrig, for nogle år siden i fællesskab henvendte sig til den vesttyske regering for at opnå erstatning til deres respektive statsborgere, som praktisk set var afskåret fra erstatning efter vesttysk lovgivning, fordi de ikke var tyske statsborgere. Jeg forstår det altså således, at det erstatningsbeløb, der i dag tilbydes danske statsborgere, er fremkommet på initiativ herfra. Det havde tiltalt mig mere, om Vesttyskland af sig selv havde følt sig forpligtet til at yde en godtgørelse.

Jeg forstår endvidere bemærkningerne til det foreliggende forslag således, at vedkommende danske myndigheder hele tiden har haft kontakt med erstatningsberettigede kredse, i første række danske personer af jødisk afstamning og repræsentanter for danske politiske fanger, og at disse ønsker at modtage erstatningen, som er tilbudt nu.

Alt taget i betragtning er derfor også et overvejende flertal i mit parti stemt for, at beløbet modtages.

Den foreliggende overenskomst er kortfattet og tilsyneladende ret klar, men den rejser en række problemer med hensyn til fordelingen af beløbet. Jeg finder det i øvrigt ikke heldigt, at overenskomstens virkelige indhold skal udledes af den tilsluttede brevveksling og af udenrigsministeriets bemærkninger til overenskomsten. Jeg synes, at det burde have fremgået klart af overenskomstens ord, i hvilket tidsrum og eventuelt hvor de skadevoldende handlinger skulle være foretaget, hvilke personkredse beløbet efter de endelige forhandlinger skulle tilfalde, og hvilke retsvirkninger beløbets modtagelse vil få. Disse

enkeltheder ville jeg sætte pris på at drøfte i et udvalg.

Jeg har selvfølgelig bemærket, at et lovforslag om beløbets fordeling er under forberedelse, og jeg kan også indse, at når spørgsmålet om betalingens modtagelse forelægges for folketinget, som det sker nu i form af et forslag til beslutning om samtykke til en ratifikation af overenskomsten, som for længst er underskrevet, er der blot fra vor side spørgsmål om at svare ja eller nej til denne overenskomst. Men denne overenskomst er jo af en ganske særlig beskaffenhed, og derfor synes jeg, det kunne være rimeligt i et udvalg at søge at få nøjere oplysning om dens forståelse og om den uoverensstemmelse, der synes at være blandt tidligere medlemmer af modstandsbevægelsen med hensyn til, om beløbet skal modtages.

Med disse bemærkninger skal jeg tilsige støtte til forslaget gennemførelse fra en overvejende del af mit partis medlemmer.

Jacob Pedersen: Det er vel en naturlig ting, som allerede nævnt af det ærede medlem hr. Poul Hansen (Svendborg), at ved en overenskomst, som den vi beskæftiger os med her, vil forskellige følelser og tanker gøre sig gældende. Mørke minder genkaldes i erindringen hos den enkelte og hos os alle, men ét synes imidlertid klart: ethvert beløb, Tyskland måtte yde i erstatning, kan kun være en symbolsk erstatning og må ses som et udtryk for en moralsk forpligtelse og ikke som nogen velgørenhedsforanstaltning. Tyskland vedgår arv og gæld med hensyn til nazismens forbrydelser og med hensyn til koncentrationslejrenes folkeretsstridige karakter. 16 mill. DM er altså den sum, regeringen og Forbundsrepublikken er blevet enige om, og det kan mit parti godkende. Men ingen erstatning, selv om den er nok så stor, kan udviske minderne om menneskelig grusomhed, genoprette et undergravet helbred, skabe sjælelig balance hos dem, der fik deres livsbane slået i stykker, eller dulme sorgen og savnet hos dem, der mistede deres kære. Heri er jeg enig med den højtærede udenrigsminister.

Men det er måske på sin plads at fremføre, at vi herhjemme ved Frihedsfondens